

EVROPSKI PARLAMENT

2009–2014

Dokument zasedanja

A7-0275/2011

15. 7. 2011

POROČILO

o izvajanju direktive o mediaciji v državah članicah, njenem vplivu na mediacijo in sprejetju s strani sodišč (2011/2026(INI))

Odbor za pravne zadeve

Poročevalka: Arlene McCarthy

PR_INI

VSEBINA

Stran

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....3

IZID KONČNEGA GLASOVANJA V ODBORU7

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o izvajanju direktive o mediaciji v državah članicah, njenem vplivu na mediacijo in sprejetju s strani sodišč (2011/2026(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju členov 67 in 81(2)(g) Pogodbe o delovanju Evropske unije,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 23. aprila 2008 o skupnem stališču Sveta za sprejetje direktive o nekaterih vidikih mediacije v civilnih in gospodarskih zadevah¹,
 - ob upoštevanju zaslišanj Odbora za pravne zadeve z 20. aprila 2006, 4. oktobra 2007 in 23. maja 2011,
 - ob upoštevanju Direktive 2008/52/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2008 o nekaterih vidikih mediacije v civilnih in gospodarskih zadevah²,
 - ob upoštevanju členov 48 in 119(2) svojega poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za pravne zadeve (A7-0275/2011),
- A. ker je zagotavljanje boljšega dostopa do sodnega varstva eden od ključnih ciljev politike Evropske unije za vzpostavitev območja svobode, varnosti in pravice; ker bi pojem dostopa do sodnega varstva v tem kontekstu moral vključevati tudi dostop do ustreznih postopkov za reševanje sporov za fizične osebe in podjetja,
- B. ker je cilj Direktive 2008/52/ES spodbujanje mirnega reševanja sporov s spodbujanjem uporabe mediacije in z zagotavljanjem uravnoveženega odnosa med mediacijo in sodnimi postopki,
- C. ker direktiva za olajšanje dostopa do mediacije kot ustrezne alternative tradicionalnemu kontradiktornemu pristopu in za zagotovitev, da lahko stranke, ki izkoristijo možnost mediacije, v Evropski uniji računajo na predvidljiv zakonodajni okvir, uvaja skupna načela zlasti v zvezi z vidiki civilnopravnega postopka,
- D. ker je poleg predvidljivosti namen direktive oblikovati okvir, ki bi ohranil prilagodljivost kot glavno prednost mediacije; ker naj bi države članice pri oblikovanju nacionalnih zakonov za izvajanje direktive izhajale iz teh dveh zahtev,
- E. ker je Direktiva 2008/52/ES zanimiva tudi za sosednje države in je dokazljivo vplivala na uvedbo podobne zakonodaje v nekaterih od teh držav,
- F. ker se morajo države članice uskladiti s to direktivo do 21. maja 2011, z izjemo člena 10, s katerim se je bilo treba uskladiti že do 21. novembra 2010; ker je doslej večina držav

¹ UL C 259E, 29.10.2009, str. 122.

² UL L 136, 24.5.2008, str. 3.

članic poročala o tem, da je opravila postopek prenosa ali ga bo do postavljenega roka, in ker le nekaj držav članic še ni poročalo o uskladitvi z določbami direktive: Republika Češka, Avstrija, Finska in Švedska,

- G. ker Evropski parlament meni, da je pomembno preučiti, kako se ta zakonodajni akt izvaja v državah članicah, kaj pravniki in uporabniki mediacije o njej mislijo ter ali bi jo bilo mogoče izboljšati in kako,
- H. ker bi bilo treba s tem namenom opraviti temeljito analizo glavnih regulativnih pristopov držav članic, da se opredelijo dobre prakse in dosežejo zaključki o nadaljnjih ukrepih na evropski ravni,
- I. ker Akcijski načrt Komisije za uresničevanje Stockholmskega programa (KOM (2010) 171 konč.) predvideva sporočilo o izvajanju direktive o mediaciji v letu 2013,
- J. ker je vredno preučiti, kako so države članice prenesle glavne določbe direktive o mediaciji v zvezi z možnostjo sodišč, da predlagajo mediacijo neposredno strankam (člen 5), jamstvom zaupnosti (člen 7), izvršljivostjo sporazumov, ki so rezultat mediacije (člen 6) in učinkom mediacije na roke in zastaranje (člen 8),
- K. ker je Komisija v svoj delovni program za leto 2011 vključila zakonodajni predlog o alternativnem reševanju sporov,
 - 1. ugotavlja, da je zahteva po zaupnosti iz direktive že obstajala v domači zakonodaji nekaterih držav članic: bolgarski zakon o pravnem postopku določa, da lahko mediatorji odklonijo pričanje o sporu, v katerem so bili mediatorji; v Franciji in na Poljskem imajo zakoni, ki urejajo mediacijo v civilnih zadevah, podobne določbe; ugotavlja, da ima med državami članicami Italija strog pristop do zaupnosti postopka mediacije, medtem ko švedski predpisi o mediaciji določajo, da zaupnost ni avtomatična in se v zvezi s tem zahteva sporazum med strankami; meni, da je treba imeti doslednejši pristop;
 - 2. ugotavlja, da obstaja v skladu s členom 6 direktive v večini držav članic postopek za podelitev sporazumu iz mediacije enako pravno veljavo, kot bi jo imela sodna odločba; ugotavlja, da se to doseže bodisi s predložitvijo sporazuma sodišču ali z notarsko overitvijo sporazuma, zdi pa se, da so se nekatere zakonodajne oblasti odločile za prvo možnost, v nasprotju s tem pa je v številnih državah v skladu z nacionalno zakonodajo vzporedno na voljo tudi notarska overitev: denimo v Grčiji in Sloveniji zakon določa, da je sporazum, sklenjen v okviru mediacije, sodno izvršljiv, medtem ko postane na Nizozemskem in v Nemčiji sporazum izvršljiv šele z notarsko overitvijo, v drugih državah, na primer v Avstriji, pa lahko postane notarsko overjen sporazum po sedanji zakonodaji izvršljiv, čeprav v nacionalnem pravnem izvedbenem aktu glede te možnosti ni izrecnih določb; poziva Komisijo, naj zagotovi, da bodo vse države članice, ki še ne izpolnjujejo določb iz člena 6 direktive, to nemudoma storile;
 - 3. meni, da je člen 8, ki obravnava učinke mediacije na roke in zastaranje, bistvena določba, saj zagotavlja, da strankam, ki se odločijo, da bodo poskušale z mediacijo rešiti spor, ni zaradi tega kasneje preprečeno, da poiščejo sodno varstvo; ugotavlja, da države članice v zvezi s tem niso odprle nobenega vprašanja;

4. poudarja, da so nekatere države članice sklenile, da bodo na dveh področjih presegle temeljne zahteve direktive, in sicer kar zadeva finančne spodbude za sodelovanje v mediaciji in obvezne pogoje za mediacijo; ugotavlja, da nacionalne pobude te vrste prispevajo k večji učinkovitosti reševanja sporov in zmanjšujejo obremenitev sodišč;
5. priznava, da člen 5(2) državam članicam dovoljuje, da predpišejo obvezno mediacijo oziroma da zanjo predpišejo spodbude ali sankcije, bodisi med sodnim postopkom ali pred njegovim začetkom, pod pogojem, da to strankam ne preprečuje dostopa do sodnega varstva;
6. ugotavlja, da so nekatere države članice sprejele pobude, da strankam, ki uporabijo mediacijo, ponudijo finančne spodbude: v Bolgariji bo strankam povrnjenih 50 % takse, plačane za vložitev tožbe, če uspešno rešijo spor z mediacijo, romunska zakonodaja pa določa povračilo celotne takse, če stranke pravni spor rešijo z mediacijo; ugotavlja, da je podobno določbo mogoče najti v madžarski zakonodaji in da so v Italiji vsi akti in sporazumi v postopku mediacije oproščeni taks in pristojbin;
7. ugotavlja, da so se poleg finančnih spodbud nekatere države članice s preobremenjenim sodstvom zatekle k določbam, po katerih je mediacija obvezna; ugotavlja, da v teh primerih ni mogoče vložiti tožbe pred sodiščem, če stranki najprej ne poskusita zadeve rešiti z mediacijo;
8. ugotavlja, da je najočitnejši primer italijanski zakonodajni odlok št. 28, katerega cilj je na ta način preurediti pravni sistem in ukrepati zoper splošno znano težavo prezasedenosti italijanskih sodišč, tako da se zmanjša obremenjenost in skrajša povprečna devetletna čakalna doba za sodbo v civilni zadevi; ugotavlja, da odvetniki tega ukrepa niso dobro sprejeli, kar ni presenetljivo, in da so ta odlok celo izpodbijali na sodišču ter stavkali;
9. ugotavlja, da so kljub polemikam države članice, katerih zakonodaja presega temeljne zahteve direktive o mediaciji, dosegle pomembne rezultate pri spodbujanju zunajsodnega reševanja sporov v civilnih in gospodarskih zadevah; ugotavlja, da rezultati zlasti iz Italije, Bolgarije in Romunije dokazujejo, da lahko mediacija nudi stroškovno učinkovito in hitro zunajsodno rešitev sporov prek postopkov, ki so prilagojeni potrebam strank;
10. ugotavlja, da se zdi, da mediacija v italijanskem pravnem sistemu dosega cilj zmanjšanja obremenjenosti sodišč; kljub temu poudarja, da bi bilo treba mediacijo spodbujati kot sprejemljivo, poceni in hitrejšo alternativno obliko zagotavljanja pravičnosti, ne pa kot obvezen vidik sodnega postopka;
11. priznava, da so finančne spodbude iz bolgarskega zakona o mediaciji dosegle dobre rezultate; vendar priznava, da je ta uspeh tudi izid že dolgotrajnega interesa bolgarskega pravnega sistema za mediacijo, in da mediacijska skupnost obstaja že od leta 1990, center za poravnave, v katerem v izmenah delajo mediatorji, pa od leta 2010 dnevno nudi brezplačne storitve mediacije in informacije strankam v zadevah, ki se rešujejo pred sodišči; ugotavlja, da se v Bolgariji mediacija opravlja v dveh tretjinah zadev, polovica teh primerov pa se uspešno reši v postopku mediacije;
12. ugotavlja tudi, da je romunski zakon o mediaciji prinesel dobre rezultate; poleg določb o finančnih spodbudah je bil vzpostavljen tudi svet za mediacijo - nacionalni organ za

mediacijo, ki je ločen in samostojen organ; ukvarja se izključno s spodbujanjem mediacije, razvojem standardov usposabljanja, pripravo izobraževalcev, izdajo listin, ki potrjujejo strokovno usposobljenost mediatorjev, sprejetjem etičnega kodeksa in sestavo predlogov za dodatno zakonodajo;

13. ob upoštevanju zgoraj povedanega meni, da so države članice večinoma na pravi poti za prenos direktive 2008/52/ES do 21. maja 2011 in da kljub temu, da imajo države članice različne regulativne pristope ter da nekatere države nekoliko zaostajajo, ostaja dejstvo, da države članice ne delujejo le v skladu z direktivo, temveč presegajo njene zahteve;
14. poudarja, da bodo stranke, ki so pripravljene rešiti primer, precej verjetneje sodelovale, ne pa delovale druga proti drugi; zato meni, da so te stranke pogosto bolj pripravljene upoštevati položaj druge stranke in preučiti temelje spora; meni, da je dodatna korist pogosto to, da se med strankama ohrani enako razmerje kot pred sporom, kar je nadvse pomembno v družinskih zadevah, v katere so vpleteni otroci;
15. spodbuja Komisijo, naj v svojem prihodnjem sporočilu o izvajanju Direktive 2008/52/ES preuči tudi tista področja, na katera so države članice razširile njene ukrepe, čeprav jih direktiva ni nameravala zajeti;
16. poudarja značilnosti ureditev alternativnega reševanja sporov, ki so prijazne do potrošnika in mu ponujajo prilagojene praktične rešitve; v zvezi s tem poziva k čimprejšnji predložitvi zakonodajnega predloga Komisije o alternativnem reševanju sporov;
17. ugotavlja, da sodnik ali porota ne bi mogla priti do rešitev, ki izhajajo iz mediacije in so oblikovane med strankami; zato je prepričan, da bo mediacija bolj verjetno prinesla obojestransko sprejemljiv rezultat za obe stranki; ugotavlja, da bosta tak dogovor stranki bolj verjetno sprejeli in da je spoštovanje dogovorov mediacije navadno precejšnje;
18. verjame, da sta potrebna večja ozaveščenost in razumevanje mediacije, zato poziva k nadaljnjim ukrepom za izobraževanje in ozaveščanje o mediaciji, spodbujanje njene uporabe pri podjetjih in določitev zahtev za pridobitev poklica mediatorja;
19. meni, da bi bilo treba nacionalne organe spodbuditi k oblikovanju programov za krepitev poznavanja alternativnega reševanja sporov; meni, da bi morali ti ukrepi obravnavati glavne prednosti mediacije – stroške, uspešnost in časovno učinkovitost – in zajeti pravnike, notarje in podjetja, zlasti mala in srednja podjetja, ter tudi akademske kroge;
20. priznava pomen oblikovanja skupnih standardov za pridobitev poklica mediatorja, s čimer bi prispevali h kakovosti mediacije ter zagotovili visoke standarde poklicnega usposabljanja in akreditacije v vsej Uniji;
21. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji in parlamentom držav članic.

IZID KONČNEGA GLASOVANJA V ODBORU

Datum sprejetja	11.7.2011
Izid končnega glasovanja	+ : 21 - : 0 0 : 0
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Raffaele Baldassarre, Luigi Berlinguer, Sebastian Valentin Bodu, Christian Engström, Marielle Gallo, Klaus-Heiner Lehne, Antonio Masip Hidalgo, Bernhard Rapkay, Evelyn Regner, Francesco Enrico Speroni, Dimiter Stojanov (Dimitar Stoyanov), Alexandra Thein, Rainer Wieland, Cecilia Wikström, Tadeusz Zwiefka
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Kurt Lechner, Eva Lichtenberger, Toine Manders, Paulo Rangel, Dagmar Roth-Behrendt
Namestniki (člen 187(2)), navzoči pri končnem glasovanju	Giuseppe Gargani